

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 641/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Lubou Berezňaninovou, PhD., advokátkou, Hlavná 45, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/114/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/114/2014 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Prešov **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Prešov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 641/2025-14 z 20. novembra 2025 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/114/2014. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 6 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prokurátor Krajskej prokuratúry v Prešove podal na sťažovateľa (a ďalších osem osôb) 29. septembra 2014 obžalobu pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 3 Trestného zákona formou organizovanej skupiny podľa § 138 písm. i) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období. Okresný súd rozsudkom č. k. 4T/114/2014-9354 zo 7. apríla 2025 sťažovateľa uznal za vinného, uložil mu trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 18 mesiacov a tiež trest zákazu výkonu podnikateľskej činnosti v trvaní 12 mesiacov. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 20. júla 2025 odvolanie, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti okresný súd vykonával procesné úkony nevyhnutné na predloženie veci odvolaciemu súdu.

3. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zbytočnými prietahmi okresného súdu v napadnutom trestnom konaní, ktorého dĺžku považuje sťažovateľ za neprimeranú. Sťažovateľ dal ústavnému súdu do pozornosti, že ústavný súd na základe ústavnej sťažnosti ďalšieho spoluobvineného už vyslovil porušenie označeného práva zbytočnými prietahmi okresného súdu v tom istom konaní (nález sp. zn. I. ÚS 267/2025, pozn.). Sťažovateľ zrekapituloval priebeh napadnutého konania. Podľa jeho názoru prejednávajúca vec nie je právne ani skutkovo náročná. Sťažovateľ sám nedal súdu žiaden dôvod na to, aby nemohol riadne a bez zbytočných prietahov pokračovať v jeho trestnej veci. Zbytočné prietahy mali byť spôsobené výlučne postupom okresného súdu, ktorý koná neefektívne, čo má za následok, že sťažovateľ je po neúmerne dlhú dobu držaný v stave právnej neistoty týkajúcej sa výsledku trestného konania. Dĺžku trestného konania ako celku považuje sťažovateľ, opierajúc sa o judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), za neodôvodnenú a neprimeranú.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Predseda okresného súdu odkázal na písomné stanovisko zákonnej sudkyne, podľa ktorej dĺžka konania bola ovplyvnená objektívnymi okolnosťami – pandémiou COVID-19 a opatreniami s tým súvisiacimi, procesnými dôvodmi najmä v dôsledku novelizácie trestných kódexov, ako aj subjektívnymi okolnosťami na strane obžalovaných, ktorí nesúhlasili so zmenami v osobách predsedov a členov senátu. Zákonná sudkyňa vylúčila, že by súd konal neefektívne, s poukazom na rozsah spisu a potrebného dokazovania, množstvo efektívne nariadených a vykonaných pojednávaní, ako aj na rozhodnutie vo veci samej v apríli 2025. Podľa zákonnej sudkyne ide skutkovo a hlavne rozsahom o zložitú právnu vec, pričom aj samotný sťažovateľ mal prispieť k dĺžke konania vzhľadom na jeho nesúhlas so zmenou senátu, neúčastou na pojednávaniach či ospravedlnením jeho obhajkyne z pojednávania 17. decembra 2024.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom trestnom konaní.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Pri posudzovaní ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý ho nastoľuje.

8. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude. Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18, König proti Spolkovej republike Nemecko z 28. 6. 1978, séria A, § 98). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987, III. ÚS 411/2021).

9. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Ústavný súd už v minulosti posudzoval napadnuté konanie v kontexte základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zbytočných prietáhov okresného súdu, a to na základe ústavnej sťažnosti iného obžalovaného. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd v plnom rozsahu odkazuje na závery vyslovené v náleze č. k. I. ÚS 267/2025-32 zo 6. augusta 2025, ktoré sú aplikovateľné aj pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

12. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že jeho procesná aktivita (nesúhlas so zmenou senátu), ako aj jeho procesná disciplína (neúčast' na pojednávaniach) mala len čiastočný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého trestného konania. Uvedené skutočnosti ústavný súd nemohol ignorovať a zohľadnil ich pri rozhodovaní o výške finančného zadost'učinenia.

13. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd už na úvod konštatuje, že už samotná skutočnosť, že vec nebola právoplatne skončená ani po viac ako jedenástich rokoch od podania obžaloby, nie je zlučiteľná s obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého porušenie sťažovateľ namieta vo svojej ústavnej sťažnosti a je dostačujúca na vyslovenie jeho porušenia.

14. Bez potreby detailného rozboru postupu okresného súdu ústavný súd opätovne odkazuje na závery uvedené v náleze č. k. I. ÚS 267/2025-32 zo 6. augusta 2025, kde identifikoval existenciu zbytočných prietáhov zo strany okresného súdu, ktoré boli spôsobené jeho nečinnosťou, ako aj neefektívnym postupom a mali za následok porušenie označených práv iného obžalovaného. V období po právoplatnosti predmetného nálezu, teda od 21. augusta 2025, vzhľadom na podané odvolania okresný súd vykonával procesné úkony administratívneho charakteru, ktoré sú nevyhnutné na predloženie spisu odvolaciemu súdu.

15. Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznačenú zbytočnými prietahmi zo strany okresného súdu ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

16. Keďže príkaz konať už bol obsiahnutý do výroku nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 267/2025-32 zo 6. augusta 2025, ústavný súd uvedenej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

17. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie vo výške rovnakej ako pri inom spoluobžalovanom v tej istej veci. Priznané finančné zadost'učinenie je okresný súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výroku nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V.
Trovy konania

18. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 771,68 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie doplnenia ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak predstavuje sumu 771,68 eur. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu